
Jakten på tuberkulosevaksinen

TIDLIGERE I TIDSSKRIFTET

JULIE DIDRIKSEN

julie.didriksen@tidsskriftet.no

Tidsskriftet

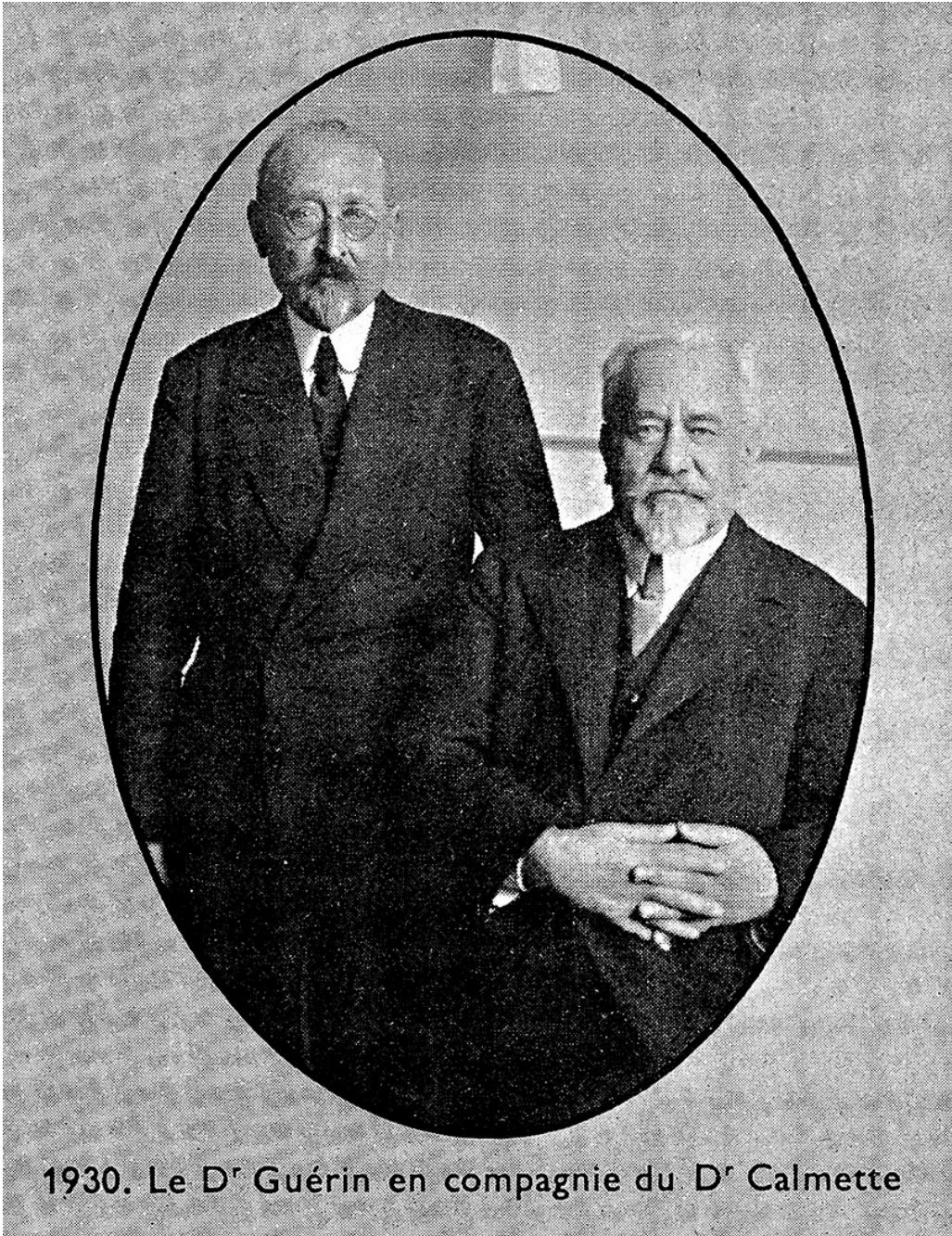

Bacillus Calmette–Guérin-vaksinen, bedre kjent som BCG-vaksinen, er oppkalt etter oppfinnerne Albert Calmette og Camille Guérin. Den ble tatt i bruk medisinsk for første gang i 1921, og står på WHO's liste over essensielle medisiner. Men i Tidsskriftet nr. 18/1925 kunne vi lese et sammendrag fra et tysk tidsskrift, der H. Selter mente denne typen vaksine ikke var det beste alternativet. Vedkommende mente nemlig at bakterien måtte være levende og «i stadig vekselvirkning» med kroppen for at immuniteten skulle kunne opprettholdes (Tidsskr Nor Lægeforen 1925; 45: 926).

H. Selter: Et forsøk paa tuberkulosevaksination hos

mennesker.

Camille Guérin (til venstre) og Albert Calmette (til høyre). Foto: Wellcome Collection

Likesom andre mikrober fremkalder tuberkelbacillen i den menneskelige organisme en immunitet. Denne tuberkuloseimmunitet staar dog forsaavidt i en særklasse, som immuniteten strengt er bundet til tilstedeværelse av levende tuberkelbaciller. Forsvinder bacillerne fra legemet som ved helbredelse av den tuberkuløse proces, utslukkes dermed ogsaa immuniteten! Sterkest utfolder immuniteten sig i en organisme, hvor infektionen holder sig latent, men hvor dog tuberkelbacillerne forblir levende og i stadig vekselvirkning med organismen.

«Forsvinder bacillerne fra legemet som ved helbredelse av den tuberkuløse proces, utslukkes dermed ogsaa immuniteten»

Herav utleder forf., at maalet for den kunstige tuberkulosevaksination maa være at fremkalde en latent tuberkuløs infektion i organismen. Han tar saaledes avstand fra Calmettes berømte forsøk med indgift av svækkede, avirulente tuberkelbacillesetammer, idet der herigjennem hverken fremkaldes egne tuberkuløst væv eller positive tuberkulinreaktioner, og hævder nødvendigheten av til vaksination at benytte vistnok svækkede, men fremdeles virulente baciller, som kan fremkalde en let tuberkuløs infektion uten at utsette den vaksinerte for fare. For at opnaa dette har forf. betjent sig av tuberkelbacillekulturer, hvis virulens til en viss grad er svækket gjennom dyrkning i 7 til 28 generationer og ved 7 ukers opbevaring ved 37° av hver kulturgeneration. Efter indledende forsøk paa marsvin, som faldt lovende ut, utstrakte forf. sine forsøk til barn. Der utvalgte 9 barn i alderen 3 mndr. til 2½ aar, som alle reagerte negativt paa intrakutane tuberkulininjeksjoner. Hvert barn fik en enkelt subkutan injeksjon i laaret av en bacilleemulsion, hvori der var et bestemt antal baciller, varierende fra 10 000 til 12. Hos 8 av barnene utviklet der sig paa vaksinationsstedet et begrenset infiltrat, som hos enkelte abscederte. Ved eksksion viste disse infiltrater sig at bestaa av tuberkuløst granulationsvæv. Samtidig optraadte der svulst av inguinalglandlerne. De samme 8 barn viste alle efter nogen tid positive tuberkulinreaktioner.

Det 9de barn, som var blit injicert med 50 baciller, viste ingen lokalreaktion, og tuberkulinreaktionen holdt sig negativ. Hos ingen av barnene influerte vaksinationen paa almenbefindendet; der optraadte ikke feber.

«Efter indledende forsøk paa marsvin, som faldt lovende ut, utstrakte forf. sine forsøk til barn»

5 av barnene blev efterundersøkt ca. 1 aar efter vaksinationen. Bortset fra positiv tuberkulinreaktion frembød de intet patologisk.

Forf. mener, at hans forsøk viser, at det er mulig at fremkaldte kunstig en latent tuberkuløs infektion uten fare for individet. Om denne metode virkelig er istand til at immunisere mot en senere, utenfra kommende infektion, sier dog undersøkelserne intet. Dertil er materialet for litet og observationstiden for kort.

(Deutsche med. Wochenschrift, 17de juli 1925.) L. Salomonsen.

Publisert: 15. mars 2022. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.21.0870

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 25. juni 2026.